

Maa-aineslupapäätös tiloille Hietaharju 241-402-22-14, Hietavaara 241-407-11-51, Hietakaula 241-407-11-78, Hietakangas 241-402-22-16, PR4 241-402-22-15, Ampuma 241-402-22-17, Karjula 241-402-11-17, Hieta 241-402-11-37, Karjula I 241-402-11-26, Annala I 241-402-4-87 ja Rantakoutonen 241-402-3-94, Kemin Ajotilaus Oy, Keminmaa

ASIA Maa-aineslain (555/1981) 4 §:n mukainen päätös lupahakemuksesta, joka koskee 584 600 k-m³:n maa-aineksen (sora ja hiekka) ottamista kymmenen vuoden aikana. Ottamisalueen pinta-ala on noin 23 hehtaaria.

HAKIJA Kemin Ajotilaus Oy
Valajankatu 1, 94600 Kemi
Yhteyshenkilö: Eero Kokko, puh. 0400 256 750
Y-tunnus: 0190876-6

ALUEEN SIJAINTI

Maa-ainesten ottamisalue sijaitsee Keminmaan kunnassa Hirmulassa ja Liedakkalassa tiloilla Hietaharju 241-402-22-14, Hietavaara 241-407-11-51, Hietakaula 241-407-11-78, Hietakangas 241-402-22-16, PR4 241-402-22-15, Ampuma 241-402-22-17, Karjula 241-402-11-17, Hieta 241-402-11-37, Karjula I 241-402-11-26, Annala I 241-402-4-87 ja Rantakoutonen 241-402-3-94, noin 8 kilometriä Lautiosaaren Keminmaan keskustasta itään. Tilat ovat hakijan omistuksessa pois lukien tilat Ampuma 241-402-22-17, Karjula 241-402-11-17, Karjula I 241-402-11-26, Rantakoutonen 241-402-3-94 ja Annala I 241-402-4-87. Maa-aineslupahakemuksen mukana on toimitettu maa-ainesten otto-oikeussopimukset kyseisten tilojen osalta. Alueelle kuljetaan Kivalontien kautta.

ASIAN VIREILLETULO

Hakemus on saapunut Meri-Lapin ympäristölautakunnalle 2.12.2021, jolloin se on tullut vireille. Hakemusta on täydennetty 3.1.2023 pituusleikkaus- ja varastoalueiden asemakuvilla. Kyseessä on vesilain 3 luvun 3 §:n tarkoittama luvanvarainen hanke, jonka tarkoituksena on maa-aineksen ottaminen vesialueen pohjalta muuhun kuin tavanomaiseen kotitarvekäyttöön. Kemin Ajotilaus Oy on hakenut Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta vesilain mukaista lupaa ennen maa-aineslain (555/1981) 4 §:n mukaisen päätöksen antamista.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA ALUEEN KAAVOITUS

Alueella on Meri-Lapin ympäristölautakunnan 16.12.2014 (§ 152) myöntämä maa-ainesten ottolupa (110 000 k-m³), joka on voimassa 30.12.2024 saakka. Lupa koskee tiloja PR 4 241-204-22-15 ja Hietakangas 241-402-22-16. Kiinteistöt omistaa Kemin Ajotilaus Oy.

Alueella on myös Meri-Lapin ympäristölautakunnan 18.5.2015 (§) myöntämä maa-ainesten ottolupa (110 000 m³), joka on voimassa 31.8.2025 saakka. Lupa koskee tilaa Hieta 241-402-11-37.

Alueella on lisäksi Meri-Lapin ympäristölautakunnan 20.9.2016 myöntämä maa-ainesten ottolupa (181 000 m³), joka on voimassa 30.9.2026 saakka. Lupa koskee tilaa Hirmula 241-402-11-14.

Alueella on ympäristötarkastajan 22.12.2021 (§ 23) myöntämä maa-ainesten ottamislupa (9880 k-m³), joka on voimassa 31.12.2026 saakka. Lupa koskee tiloja Hietavaara 241-407-11-51 ja Hietakaula 241-407-11-78.

Alueella on Meri-Lapin ympäristölautakunnan 21.2.2017 (§ 21) myöntämä maa-ainesten ottamislupa (113 633 k-m³), joka on voimassa 31.12.2026 saakka. Lupa koskee tilaa Rovavaara 241-407-11-61. Lupa on siirretty Kemin Ajoitus Oy:lle Meri-Lapin ympäristölautakunnan päätöksellä 16.6.2020 (§ 42).

Alueella on myös Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston myöntämä lupa maa-ainesten ottoon pohjaveden pinnan ylä- ja alapuolelta (päätös nro 170/2022, PSAVI/334/2022, 21.12.2022). Lupa on voimassa 31.1.2033 saakka.

Länsi-Lapin maakuntakaavassa alue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle (M4507). Lisäksi alueen lähellä on maa-ainesten ottamisalue (EO2585 ja luonnonsuojelualue tai -kohde (SL4249). Alueella ei ole yleis- tai asemakavaa.

TOIMINTA-ALUEEN YMPÄRISTÖ

Hakemuksen mukainen ottoalue sijaitsee maa-ainesten ottoalueella. Alueen länsipuolella on uimaranta ja laavu. Alueen läheisyydessä on myös ampumaratatoimintaa suunnitellun alueen länsi-kaakko -puolella.

Hakemuksen mukainen alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella eikä valtakunnallisesti arvokkaalla geologisella muodostumalla. Lähin luokiteltu pohjavesialue on Saarenkylänkankaan 1E-luokan pohjavesialue (1224150) noin 1 kilometrin päässä ottamisalueelta lounaaseen. Soidensuojeluohjelmaan kuuluva Eljärvenviia (SSO120497) sijoittuu lähimmillään noin 250 metrin päähän suunnittelun alueen eteläisestä rajasta. Lähin asutus on noin 600 metrin päässä ottamisalueelta pohjoiseen.

Lapin ELY-keskuksen lausunnon mukaan suunnitellulla maa-ainesten ottamis- ja varastointialueella ei ole tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 20-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, ei liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien eikä II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja (28.10.2021 laji.fi, Lajitietokeskus).

Tornionlaakson museon lausunnon mukaan Rovavaaran ja Anterovaaran alueella on useita tunnettuja muinaismuistolaita (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännösalueita. Maanottoon suunnitellulla harjanteella ei ole muinaisjäännöksiä, eikä arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta esteitä maanottoon.

HAKEMUS JA OTTAMISSUUNNITELMA

Toiminta

Kemin Ajotilaus Oy hakee lupaa hiekan ottamiselle noin 23 hehtaarin suuruiselle alueelle. Suunniteltu ottoalue sijaitsee Keminmaan Hietakankaan ja Hietakaulan alueella yhdellätoista kiinteistöllä. Otto on suunniteltu tapahtuvaksi sekä pohjaveden ylä- että alapuolelta. Vuotuisen ottomäärän arvioidaan olevan enimmillään noin 85 000 m³ltr vuodessa. Otettavan hiekan kokonaismäärä on enintään 584 600 m³ltr kymmenen vuoden aikana.

Alue on lähes kokonaan entuudestaan maa-ainesten ottoaluetta. Suunnittelualueella vesipinta on pysynyt ottotoiminnan aikana vaihteluvälillä +30,40-(+31,20) (N2000). Ottoalueen lounaispäässä on purkuoja, jonka pohjataso lähtöpäässä (maa-ainesalueella) on tasolla +31,20 (N2000). Maa-ainesten otto ulotetaan alimmillaan tasolle + 21 m (N2000).

Pohjaveden yläpuolinen maa-ainesten otto tapahtuu pyöräkuormaajalla ja pohjaveden alainen otto on suunniteltu tapahtuvaksi kaivinkoneella. Pohjavedenalainen ottotoiminta suoritetaan pääosin laahakauhalla. Tästä syystä pohjaveden pintaa ei tarvitse alentaa oton aikana eikä myöskään ottamistoiminnan jälkeen.

Ottamisessa käytetään tavanomaisia maarakennuskoneita: kaivinkoneita ja pyöräkuormaajia. Maa-aines kuljetetaan alueelta kohteisiin kuorma-autoilla. Alueella ei varastoida polttoaineita. Kaluston säännöllisellä huollolla minimoidaan voimansiirron ja hydrauliiikan öljyvuodot.

Alueella on toimintaa läpi vuoden. Työtä voidaan tehdä maanantaista perjantaihin klo 6.00-22.00. Hiekan nosto laahakauhalla tai imuruoppaajalla voi olla ympärivuorokautista. Tämä toiminta ajoittuisi vain avovesikaudelle ja kestäisi vuosittain korkeintaan kaksi kuukautta.

Ottamisalue sijoittuu Keminmaan Anterovaaran ja Hyypiön kylän välimaastoon, Kivalontien (Yhdystie 9262) eteläpuolelle. Keskimääräinen liikenne alueella toimittaessa on n. 30 kuorma-autoa vuorokaudessa. Yleiselle tielle on järjestetty turvallinen liittyminen.

Toiminnalla ei ennakolta arvioiden katsota olevan merkittävää vaikutusta ympäristöön. Alueelta ei pumpata toiminnan aikana vesiä suunnittelualueen ulkopuolelle, joten toiminnasta ei aiheudu vesistövaikutuksia eikä muutoksia pohjaveden tasossa. Toiminnalla ei ole vaikutusta luontoon tai luonnonsuojeluarvoihin. Pohjaveden pintaa ei alenneta toiminnan aikana, joten suunnitelma ei vaaranna läheisen Eljäjärvenviian pohjoispään luonnontilaa.

Toiminnassa syntyy vain pieniä määriä sekajätettä ja vähäisiä määriä vaarallista jätettä. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on esitetty lupahakemuksessa.

Alueen jälkihoito

Toiminnan loputtua suoritetaan alueen maisemointityö. Luiskaukset toteutetaan lupamääräysten ja suunnitelman mukaisesti. Luiskaukset tehdään pääosin jo oton yhteydessä silloin, kun se on mahdollista ja teknistaloudellista.

Maisemointiin käytetään vain alueelta muodostuvia pintamaita. Välivarastoitavaa pintamaata syntyy suunnitellulta ottoalueelta arviolta noin 15 000 m³ (kuorittava ala n. 10 000 m²) Metsitys suoritetaan alueilla, jossa taimilla on selviytymismahdollisuudet kohtuullisen karussa ympäristössä. Mahdollisia moreeni-kerroksia ja silttiä hyödynnetään maisemoinnissa.

Alueella on tehty jo aiemmin maisemointitöitä ja niistä saatuja kokemuksia sovelletaan uuden alueen maisemoinnissa. Ranta-alueet jätetään hiekalle sellaisissa paikoissa, joihin todennäköisesti kohdistuu virkistyskäytön paineita toiminnan loputtua.

Hankkeen toteuttaminen parantaa merkittävästi suunnitelma-alueen jälkikäytön mahdollisuuksia. Vesialueen laajentaminen ja syventäminen parantaa sen ekologista tilaa. Aluetta voidaan tulevaisuudessa käyttää monipuolisemmin erilaisiin aktiviteetteihin. Kemin Ajotilaus Oy toteuttaa hankkeen siten, että alueella on maa-ainestoiminnan loputtua järvimäinen maisema.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireillä olosta on tiedotettu kuuluttamalla Tornion kaupungin verkkosivuilla 17.1.2023-22.2.2023. Asiakirjat ovat olleet saatavilla myös Meri-Lapin ympäristöpalvelujen toimistossa. Hakemuksen vireilläolosta on ilmoitettu Kotikulmilta lehdessä 25.1.2023 ja Lounais-Lappi lehdessä 26.1.2023.

Hakemuksesta on ilmoitettu kirjallisesti suunnitellun ottamisalueen naapuritilojen maanomistajille. Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Tornionlaakson Museolta sekä Lapin ELY-keskuksen ympäristövastuualueelta.

Muistutukset, lausunnot ja hakijan antama vastine

Hakemuksesta on annettu määräaikaan mennessä kolme lausuntoa ja yksi muistutus. Lapin ELY-keskuksen liikenne- ja infravastuualue on antanut hakemuksesta lausunnon 30.1.2023 naapurikuulemiseen liittyen.

Lapin ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri vastuualue lausunto 30.1.2023:

”Maa-ainesten ottoalueet sivuavat maantietä 9262. Maantien suoja-alue on 20 metriä tien keskilinjasta mitattuna.

Rakennusta ei saa pitää maantien suoja-alueella (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä 527/2018, 44§). Maantien suoja- tai näkemäalueella ei saa myöskään pitää sellaista aitaa tai rakennelmaa, josta tai jonka käytöstä on haittaa liikenneturvallisudelle tai tienpidolle. ELY-keskus voi hakemuksesta erityisestä syystä sallia rakentamisen, jos siitä tai rakennuksen, rakennelman tai laitteen käytöstä ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisudelle tai haittaa tienpidolle. Lupaa voi hakea Pirkanmaan ELY-keskuksesta.

Maantien keskilinjan ja maa-ainesten ottamisalueen väliin tulee jättää vähintään 20 metrin suoja-alue. Suoja-alueen ulkopuolella, maantien puoleisella sivulla, tulee maa-ainesten ottamisalue luiskata kaltevuuteen 1:4 tai loivempi. Maa-ainesten ottamisalueelle on tarkoitus parantaa tieyhteys. Samassa yhteydessä on syytä tarkastella kaikkia liittymiä ja poistaa turhat liittymät. Uusille ja muutettaville maa-ainesten ottamisalueelle johtaville yksityistieliittymille on haettava liittymälupa Pirkanmaan ELY-keskuksen lupapalveluista.

Maanottoalueilta mahdollisesti poisjohdettavia kuivatusvesiä ei saa johtaa tiealueelle maantienojjiin, ellei asiasta sovita Lapin ELYkeskuksen L-vastuualueen kanssa erillisellä sopimuksella.”

Lapin ELY-keskuksen ympäristövastuualueen lausunto 10.2.2023:

”Kemin Ajotilaus Oy on hakenut yllä kuvatulle toiminnalle ensin vesilain mukaista lupaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta. Lapin ELY-keskus on antanut lausunnon kyseisestä hakemuksesta 4.10.2022 (LAPELY/4531/2022, liite 1).

Lapin ELY-keskus toteaa, että suunniteltu soranottamistoiminta ei sijoitu pohjavesialueelle tai geologisesti arvokkaalle alueelle. Suunnitellulla alueella on aiempaa maa-ainesten ottotoimintaa.

ELY-keskus katsoo, että hankkeelle mahdollisesti myönnettävän maa-ainesluvan tulee olla ajallisesti yhtenevä toiminnalle myönnetyn vesilain mukaisen luvan kanssa (voimassa 31.1.2033 saakka).

Lisäksi ELY-keskus katsoo, että maa-aineslain mukaisen luvan tarkkailu ei voi olla vähäisempää kuin vesilain mukaisessa luvassa on määrätty. Tarkkailun tulee olla yhtenäinen vesilain mukaisen luvan lupamääräysten kanssa, jolloin molemmat tarkkailut voidaan toteuttaa samanaikaisesti.

ELY-keskus katsoo, että sillä ei ole muilta osin lisättävää aluehallintovirastolle 4.10.2022 antamaansa lausuntoon maa-ainesten ottamisen toteuttamisesta.

Lapin ELY-keskuksen ympäristövastuualueen lausunto aluehallintovirastolle
4.10.2022:

”Kaavatilanne

Suunnitelma-alue ei sijaitse voimassa olevan yleis- tai asemakaavan alueella. Suunnitelma-alueella on voimassa ympäristöministeriön 19.2.2014 hyväksymä Länsi-Lapin maakuntakaava. Suunnitelma-alue sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle ma- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M). Suunnitelma-aluetta koskeva kaavoitustilanne on esitetty asianmukaisesti suunnitelmaselostuksessa. Lapin ELY-keskuksen käsityksen mukaan luvan myöntäminen ei merkittävästi vaikeuta kaavan laatimista (VL 3 luku 5.2 §). Lapin ELY-keskus katsoo, että hakemuksen tarkoittamilla toimenpiteillä ei vaikeuteta maakuntakaavan toteuttamista (VL 3 luku 5.1 §, MRL 32.2 §).

Luonnonsuojelu

Lapin ELY-keskus toteaa, että hakemuskohteena olevan alueen välittömässä läheisyydessä (lähimmillään n. 220 metrin etäisyydellä) on soidensuojelun perusohjelmaan kuuluvan Elijärvenviian alue. Alueella on vuonna 2015 todettu olevan Reunustyyppijäärän esiintymä. Esiintymäpaikan tilaksi on määriteltä ”epätarkka”.

Reunustyyppijäärä (*Acmaeops marginatus*) elää palaneilla ja pystyyn kuolleilla männyillä, toisinaan myös palamattomilla pystykeloilla hiekkamaiden avoimilla ja kuivilla mäntykankailla. Laji on riippuvainen säännöllisesti toistuvista metsäpaloista. Sen levinneisyysalue on laaja, mutta viime vuosilta havaintoja on aiempaa vähemmän. Laji arvioitiin vaarantuneeksi VU (punainen kirja 2019).

Esitetyillä toimilla ei todennäköisesti vaaranneta Elijärvenviian suojeluarvoja eikä alueella vuonna 2015 todetulla lajesiintymällä ole rajoittavia vaikutuksia toiminnalle. ELY-keskuksen käsityksen mukaan suunnitelma-alueen luontoarvot eivät rajoita ottamisen järjestämistä suunnitellulla alueella.

Liikenne

Lapin ELY-keskus toteaa, että maa-ainesten ottamisalue sivuaa Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005) tarkoittamaa maantietä 9262. Maantien ja maa-ainesten ottamisalueen väliin tulee jättää 20 metrin suoja-alue (etäisyys mitattuna maantien keskilinjasta). Suoja-alueen ulkopuolella, maantien puoleisella sivulla, tulee maa-ainesten ottamisalue luiskata kaltevuuteen 1:4 tai loivempi.

Karttatarkastelun perusteella alueelle johtaa useita liittymiä maantieltä 9262. Hakemuksen mukaan keskimääräinen liikenne alueella toimittaessa on n. 30 kuorma-autoa/vrk. Hakemuksessa todetaan, että maantielle on järjestetty turvallinen liittyminen. Alueen liittymistä maantielle 9262 tulisi selkeyttää ja liittyminen maantielle tulisi tapahtua muutaman liittymän kautta.

Ampumarata

Lapin ELY-keskus toteaa, että suunniteltu toiminta sijoittuu toiminnassa olevan Hietakaulan ampumaradan läheisyyteen. Hakemuksessa esitetty maa-ainesten ottaminen ei kuitenkaan sijoitu ampumarata-alueelle. Ampumaradan toiminnasta vastaa Hietakaulan ampumaratayhdistys ry. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vastaa toiminnan ympäristönsuojelulain mukaisesta valvonnasta.

Pohjavesi

Suunnitelma-aluetta lähin pohjavesialue sijaitsee n. 600 metrin etäisyydellä lounaassa. Kyseessä on Saarenkylänkangas (1224150), joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maa-ekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E-luokka). Pohjavesialueen laskennallinen antoisuus on n. 3200 m³/vrk. Pohjavesialueella olevat vedenottamot sijaitsevat pohjavesialueen keski- ja lounaisosissa lähimmillään n. 3,3 kilometrin etäisyydellä suunnitelma-alueesta. ELYkeskus katsoo, että ennalta arvioiden toiminnalla ei ole vaikutusta pohjavesialueen vedenottoon.

YVA-menettelyn soveltamistarve hankeluettelon perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki) 3 §:n 1 momentin mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset on määriteltävä YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa.

Hankeluettelon kohdassa 2) on lueteltu luonnonvarojen ottoa ja käsittelyä koskevat hankkeet, jotka edellyttävät YVA-menettelyä suoraan hankeluettelon nojalla. Kohdan 2 b) mukaan YVA-menettelyä edellyttää kiven, soran tai hiekan otto, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

Hankeluettelon kohdan 12) mukaan YVA-menettelyä edellyttävät myös kohdissa 1–11) tarkoitettuja hankkeita kooltaan vastaavat hankkeiden muutokset. Lausuntopyynnön mukaisessa hankkeessa tapahtuvaa muutosta verrataan liitteen 1 kohdassa 2 b) esitettyyn luonnonvarojen ottoa ja käsittelyä koskeviin raja-arvoihin. Jotta YVA-menettely tulisi sovellettavaksi hankkeen muutoksen vuoksi, tulisi muutoksen rinnastua kiven, soran tai hiekan ottoon tilanteessa, jossa ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

Hakemuksen mukaan Hietakaulan alueella tällä hetkellä voimassa olevat maa-ainestulvat kattavat n. 23,3 hehtaarin kokoisen alueen ja niiden yhteenlaskettu ottomäärä on n. 524 500 k-m³. Toimintaa ollaan laajentamassa siten, että nyt suunnitellun toiminnan päättyessä alueelle muodostuvan vesialueen pinta-ala on n. 23,7 hehtaaria. Ottamisalue sisältää jo aiemmin käytössä olleita ottamisalueita sekä osittain uutta avattavaa aluetta. Niitä alueita, joilta on jo

aiemmin otettu maa-aineksia, on tarkoitus syventää. Vuotuinen keskimääräinen otto on hakemuksen mukaan enimmillään noin 85 000 k-m³ ja koko lupajaksolla otettava määrä yhteensä 584 600 k-m³.

Ottaen huomioon edellä esitetyt lainkohdat ja lain soveltamista koskevat ohjeet, Lapin ELY-keskus katsoo sille esitettyjen tietojen perusteella, että kyseessä ei ole YVA-lain 3 §:n 1 momentin tarkoittama hankkeen muutos, jolla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hankkeelta ei siten edellytetä YVA-menettelyä YVA-menettelyn soveltamisalan ja hankeluettelon nojalla.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Lapin ELY-keskus toteaa, että suunniteltu soranottamistoiminta ei sijoitu pohjavesialueelle tai geologisesti arvokkaalle alueelle. Suunniteltu toiminta sijoittuu olemassa olevan ottamisalueen yhteyteen ja ottamistoiminta laajentaa ja syventää jo olemassa olevia ottamisalueita.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hakemuksen mukainen maa-ainesten ottotoiminta voi alueella olla mahdollista. Lupaharkinnan yhteydessä on otettava huomioon seuraavat asiat:

Ottamistoiminta

Alueella toimittaessa tulee pitää huolta, että nyt suunniteltua alinta ottotasoa ei aliteta ja, että korot on alueella merkitty huolellisesti ja ajantasaisesti. Toiminnassa tulee huolehtia siitä, ettei maaperään ja pohjaveteen pääse missään tilanteessa polttoainepäästöjä tai muita ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Tukitoiminta-alueiden maarakenteiden on oltava tiiviitä ja poltto- ja voiteluainneiden sekä kemikaalien varastointi- ja käsittelyalueiden on oltava nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja. Polttoainesäiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä tai kiinteästi valuma-altaallisia säiliöitä ja niiden on kestävä mekaanista ja kemiallista rasitusta. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimillä ja tankkauslaitteistot lukittavilla sulkuventtiileillä. Alueelle tulee varata imeytysainetta, jonka avulla mahdolliset öljy- tai polttoainevuodot voidaan kerätä talteen. Vuotojen torjuntaa varten koneissa on hyvä olla käytössä letkurikkoventtiilit ja imeytysmattoa. Koneet ja huoltoautot on syytä varustaa alkusammutuskalustolla tulipalon varalle. Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua.

Tarkkailu

Hakemuksessa ei ole esitetty erikseen suunnitelmaa pohjaveden pinnankorkeuden ja laadun tarkkailusta. Hakemuksen mukaan pohjavedenlaatua tarkkaillaan kunnan toimesta alueelle sijoittuvan uimarannan alueelta kerran vuodessa ja hakijan mukaan tämä riittää laaduntarkkailuksi.

Lapin ELY-keskus huomauttaa, että ympäristönsuojelulain (YSL 6 §) mukaisesti toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (selvilläölovelvollisuus). Siten kunnan toimesta tehtävä tarkkailu ei Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaisesti ole riittävä toiminnan tarkkailun kannalta.

ELY-keskus esittää, että maa-ainesten oton vaikutusten seuraamiseksi hakijan tulee laatia tarkkailuohjelma pohjaveden pinnan ja vedenlaadun seuraimiseksi (VL 3 luku 11 §). Tarkkailuohjelma tulee laatia kolmen kuukauden kuluessa lupapäätöksen saatua lainvoiman ja toimittaa ajoissa ennen työn aloittamista Lapin ELY-keskukseen hyväksyttäväksi.

ELY-keskus suosittelee, että suunnitelma-alueelle asennetaan pohjaveden havaintoputkia pohjaveden virtaussuunnassa ottamisalueen ylä- ja alapuolelle, mikäli sellaisia ei entuudestaan ole, sekä ottamisalueen ja Elijärvenviian väliselle alueelle, jotta voidaan tarkkailla pohjaveden pinnantasoja sekä tarvittaessa laatua. Havaintoputkien sijoittelulla voidaan myös mahdollisissa pohjaveden likaantumistapauksissa sulkea pois muista päästölähteistä aiheutuvat vaikutukset paikalle syntyvän pohjavesilammen vedenlaatuun sekä seurata kohdistuuko toiminnasta esimerkiksi kuivatusvaikutuksia Elijärvenviian alueeseen (pohjaveden pinnantason laskua havaintoputkissa).

Koska kyseessä on pohjaveden laatua vaarantava toiminta, ja lopputilanteessa alueelle syntyy avoin pohjavesilampi, ELY-keskus katsoo, että pohjaveden laatua tulee tarkkailla vähintään kerran ennen ottamistoiminnan alkamista, kerran ottamistoiminnan aikana ja kerran ottamistoiminnan päätyttyä. ELY-keskus kuitenkin suosittelee, että pohjavesilammen eri osista otetaan laatu-näytteitä vuosittain.

Pohjavesinäytteenottoon sertifioidun tai pohjavesinäytteenottoon hyvin perehtyneen näytteenottajan tulee ottaa pohjavesinäytteet näytteenottovuosina kesäkuussa. Tehtävät veden laadun määritykset ovat vähintään: lämpötila, haju, maku, happi (mg/l), pH, sähkönjohtavuus, alkaliniteetti, sameus, öljyhiilivedyt (C4-C45, kevyet, keskiraskaat ja raskaat jakeet, määritysraja 50 µg/l). Määrittymenetelmien tulee olla akkreditoituja tai menetelmien luotettavuus tulee osoittaa muulla tavalla. Näytteenoton yhteydessä tulee havainnoida pohjavedenpinnan taso.

ELY-keskus katsoo, että tarkkailulla voidaan varmistua myös siitä, ettei toiminnalla ole haitallisia vaikutuksia suunnitelma-alueen eteläpuolella sijaitsevalle soidensuojeluohjelmaan kuuluvalla Elijärvenviaan suoalueelle tai ettei ampumarata alueelta pääse liukenemaan haitallisia aineita pohjaveteen.

Pohjaveden laadun ja pintojen tarkkailutulokset tulee toimittaa valvovalle viranomaiselle vuosittain sähköisesti. Määrittystulosten lisäksi tulee tarkkailuraportista ilmetä näytteenottopäivämäärä, näytteenottaja, näytteenottotapa, määrityksen tehnyt laboratorio, käytetyt menetelmät sekä niiden mittausepävarmuudet ja akkreditointi.

Pintavedet

Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen pintavesien laatuun tai määrään. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis-, samentumis- tai muuta haittaa ympäristöön.

Jälkihoito

Nyt suunniteltu ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä pohjaveden laadun turvaamiseksi. Jälkihoitotoimienpiteissä tulee olla huolellinen ja jälkihoitotoimenpiteet tulee yksilöidä mahdollisessa lupapäätöksessä. ELY-keskus katsoo, että ottamisalueen vaiheittainen maisemointi on tarpeellista kyseessä olevalla kohteella.

Pohjaveden pinnan alapuolelle ulottuvan maa-ainesten ottamisen seurauksena syntyy pohjavesilampia. Pohjavesilammet lisäävät pohjaveden likaantumisen riskiä. Lampien veden laatu vaihtelee merkittävästi, mikä lisää usein myös lampien ympäristön pohjaveden laadun vaihtelua. Ympäristöministeriön oppaan mukaan lammet vaikuttavat esimerkiksi pohjaveden lämpötilaan, veteen liuenneen hapen määrään, happamuuteen sekä hiilidioksidi-, bikarbonaatti-, kalsium-, sulfaatti- ja piihappopitoisuuteen. Pohjavesilammista tulee tehdä vähintään 3 metrin syvyisiä, jolloin niiden vesi pysyy yleensä melko hyvälaatuisena.

Hakemuksen mukaan ottotoiminnan päätyttyä alueelle on tarkoitus muodostaa virkistyskäyttöön sopiva vesialue. ELY-keskus katsoo, että vesirajan yläpuolelle jäävät ottamisalueen osat pois lukien uimaranta, tulee ottamistoiminnan päätyttyä metsittää alueelle tyypillisillä puuntaimilla. Pohjaveden suojelun kannalta on tärkeää, että asianmukaisin jälkihoitotoimenpitein alueelle aikaansaadaan oton päätyttyä mahdollisimman nopeasti uusi maannoskerros.

Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden ja pohjaveden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kuntta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos.

Mikäli pintamateriaalia tuodaan alueelle ulkopuolelta, on siihen aina oltava lupaviranomaisen hyväksyntä, ja pintamateriaalina tulee käyttää ainoastaan puhtaita maa-aineksia, joista ei kulkeudu haitallisia aineita pohjaveteen. Toiminnanharjoittajan tulee pyydettäessä pystyä esittämään aineksen alkuperä.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis

maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää. Lapin ELY-keskus suosittelee, että maisemoinnissa ja jälkihoitotöiden suunnittelussa käytetään ympäristöministeriön päivitettyä maa-ainesopasta (Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24).

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus arvioi, että maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-aineslain tai vesilain tarkoittamia haittoja, mikäli lupaharkinnassa huomioidaan edellä esitetyt asiat.

Lapin ELY-keskus myös muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden pinta- tai pohjavesiin kohdistuvia haittoja ei tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-aineslain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä. Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle. Lupapäätökseen tulee merkitä luvan viimeinen voimassaolo päivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.”

Tornionlaakson museon lausunto 24.10.2022:

Torniolaakson museo on antanut lausuntonsa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle koskien vesilain mukaista lupaa. Maa-aineslupaa haetaan samalle hankkeelle, joten Tornionlaakson museo on toimittanut Meri-Lapin ympäristöpalveluille saman lausunnon kuin aluehallintovirastolle.

”Aluehallintovirasto on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa koskien Kemin Ajotilaus Oy:n lupahakemusta, PSAVI-334-2022, maa-aineksen ottoon Hietakankaan ja Hietakaulan alueella Keminmaassa. Tornionlaakson museo on lausunut asiasta 5.10.2022. Tornionlaakson museo toimii alueellisena vastuumuseona, jolle kuuluvat toimialueensa kulttuuriympäristöön liittyvät asiantuntija- ja viranomaistehtävät.

Aikaisemmassa lausunnossa (5.10.2022) museo totesi, että haettavan maa-aineksenottolupahakemuksen kohteena olevasta alueesta osa tulee tarkastaa arkeologin toimesta ennen ympäristöluvan myöntämistä. Maastotarkastus on tehty Tornionlaakson museon toimesta virkatyönä 21.10.2022 alueella, joka sijoittuu lähelle luiskattavaksi osoitettua aluetta, kohteen Rovavaara 1 sekä teiden että hiekanotto-kuopan rajoittamalle alueelle. Tarkastuksessa ei havaittu muinaisjäännöksiin viittaavaa. Tarkastetulla alueella on vanhoja merenrantamuodostelmia ja moderneiksi määriteltyjä kuoppia. Alueella ei sijaitse

*tunnettuja muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjään-
nöksiä, joilla olisi vaikutuksia ympäristöluvan myöntämiseen.*

*Maanotossa on huomioitava, että muinaismuistolain {MML} 14§ mukaisesti,
jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä mui-
naisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännöksen
kohdalta heti keskeytettävä, otettava yhteyttä alueelliseen vastuumuseoon eli
Tornionlaakson museoon ja MLL 11§ mukaisesti haettava kajoamislupaa Mu-
seovirastolta.”*

Muistutus 22.2.2023, Yksityishenkilö kuolinpesän puolesta

*”Aikaväli on liian suuri se olisi syytä rajata virastoaikoihin tai 8-18 arkisin jotta mökki-
rauha säilyy alueella.”*

Hakijan vastine

Kemin Ajotilaus Oy on todennut 22.2.2023 sähköpostilla, ettei sillä ole huo-
mauttamista annettuihin lausuntoihin.

Kemin Ajotilaus Oy on lähettänyt vastineensa 24.2.2023 sähköpostilla annet-
tuun muistutukseen

”Toiminta kaikkienensa on kuvattu Kemin Ajotilaus Oy:n lupa hakemuksessa.

Toiminta-aika: (lupahakemus 26.11.2021)

*”Alueella voidaan harjoittaa toimintaa läpi vuoden. Työtä voidaan tehdä maanantaista
perjantaihin klo 6.00-22.00. Viikonloppuisin tai arkipyhinä ei ole toimintaa.”*

*Toiminnan ajankohdan ja volyymin määrittävät asiakkaamme: Yksityishenkilöt,
maa- ja talonrakennusurakoitsijat/-yrittäjät, kunnat ja kaupungit sekä teollisuuslaitok-
set ja satamat.*

*Kuten lupahakemuksesta käy ilmi, toiminnasta aiheutuvat äänet Hietakaulan alueella
ovat maltillisia, tavallisen liikenteen ja konetyön ääniä, jotka ei ole häiritseviä, eivätkä
kanna kauas.*

*Lisäksi huomioitavaa on, alueen välittömässä läheisyydessä toimii nykyisellään am-
pumarata.*

*Näkemyksemme mukaan lupahakemuksessamme esitetty toiminta ei aiheuta
lisääntyvää haittaa ympäristölle eikä lähialueen asujaimistolle.”*

Maastokäynnit ottamisalueella

Ympäristöpäällikkö Maikkula kävi alueella 12.10.2022 Pohjois-Suomen alue-
hallintoviraston suorittaman tarkastuskäynnin yhteydessä. Alueella on ollut
maa-ainesten ottotoimintaa jo pitkään ja alueelle on muodostunut virkistyskäy-
tössäkin oleva vesiallas, joka on paikoitellen jopa 7-8 metriä syvä. Alueella on
parhaillaankin nostotoimintaa ja materiaalia varastoidaan alueella.

Maa-ainesten otto laajenee hakemuksen mukaan koilliskulmasta, joka on osittain vielä metsää. Uuden alueen eteläpuolella sijaitsee ampumarata, jonka ampumapenkat sijaitsevat ottoalueen välittömässä läheisyydessä.

RATKAISUOSA

VIRANOMAISEN RATKAISU

Meri-Lapin ympäristölautakunta on tutkinut hakemuksen ja myöntää Kemin Ajotilaus Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan maa-ainesten (hiekkä) ottamiseen tiloille Hietaharju 241-402-22-14, Hietavaara 241-407-11-51, Hieta-kaula 241-407-11-78, Hieta-kangas 241-402-22-16, PR4 241-402-22-15, Ampuma 241-402-22-17, Karjula 241-402-11-17, Hieta 241-402-11-37, Karjula I 241-402-11-26, Annala I 241-402-4-87 ja Rantakoutonen 241-402-3-94.

Ottamisalueelle tulee olla riidaton kulku. Kivalontien liikenneturvallisuus on huomioitava toiminnassa.

Toimintaa tulee harjoittaa hakemuksissa esitetyn mukaisesti sekä noudattaen seuraavia lupamääräyksiä siinäkin tapauksessa, että hakemuksessa esitetty olisi ristiriidassa lupamääräysten kanssa.

LUPAMÄÄRÄYKSET

Maa-ainesten määrä ja alueen rajat

1. Lupa koskee otettavan maa-ainesten kokonaismäärää 584 600 k-m³ kymmenen vuoden aikana. Ottamistoiminnan tulee tapahtua suunnitelma- ja piirustusten mukaisesti kaivualueen rajauksen sisällä. Varsinaisen ottamisalueen pinta-ala on noin 23 hehtaaria. (MAL 11 §)
2. Alin ottamistaso on +21,00 m (N2000). Ottajalla tulee aina olla tiedossa hyväksytty ottotaso ja alinta ottotasoa ei saa alittaa. (MAL 11 §)
3. Sallittu ottamistaso ja ottamisalueen rajat on merkittävä maastoon selkeästi näkyviin. Merkinnot tulee olla käytettävissä koko ottamistoiminnan ajan. (MAL 11 §)
4. Mikäli ottamisalue rajoittuu muuhun kuin hakijan omistamaan naapurikiinteistöön, jolla ei ole maa-ainesten ottamislupaa, ottamisalueen ja naapurikiinteistöjen rajan väliin tulee jättää vähintään 10 metrin koskematon suojavyöhyke. Maantien keskilinjan ja maa-ainesten ottamisalueen väliin tulee jättää vähintään 20 metrin suoja-alue. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §)
5. Puustoa ja kasvillisuutta saa poistaa vain kaivutoiminnan vaatimalta alueelta. Ennen aikaista pintamaan ja puuston poistamista on vältettävä ja pintamaiden varastointiaika tulee olla mahdollisimman lyhyt (2-3 vuotta), jotta estetään pintakerroksen orgaanisen aineksen hajoaminen. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumisker-

ros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. (MAL 11 §; MAA 6 §)

Aloituskatselmus

6. Luvanhaltijan on sovittava valvontaviranomaisen kanssa aloituskatselmuksen pitämisestä. Ottamistoimintaa ei saa aloittaa ennen kuin aloituskatselmus on pidetty. Tällöin tulee seuraavat toimenpiteet olla tehtyinä:
- ottamisalue merkittynä maastoon
 - sallittu ottamistaso (N2000) merkittynä ottamisalueelle korkeusmerkinnöin
 - pohjaveden havaintoputket asennettu pohjaveden virtaus-suunnassa ottamisalueen ylä- ja alapuolelle sekä pohjaveden pinnan korkeus (N2000) ja laatu tutkittuna ja kirjattuna
 - vaaditut vakuudet jätetty. (VNA 926/2005 6 §)

Luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelu

7. Alueella tapahtuva toiminta ei saa vaikuttaa lähialueiden eikä Elijärvenviidan luonnonsuojelualueen luontoarvoihin. Mikäli luontovaikutuksia ilmenee, tulee toimintaa muuttaa siten, että vaikutukset estyvät. Toiminnanharjoittaja on myös velvollinen korvaamaan aiheuttamansa haitat alueelle. (MAL 3 §, LSL 17 §, YSL 175 §)
8. Mikäli maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja otettava yhteyttä alueelliseen vastuumuseoon eli Tornionlaakson museoon ja haettava kajoamislupaa Museovirastolta. (MML 11, 14 §)

Vesien johtaminen ja tarkkailu

9. Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen pintavesien laatuun. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis-, samentumis- tai muuta haittaa ympäristöön. Toiminnanharjoittaja on vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen tarvittaviin korjauksiin ja korvaustoimenpiteisiin. (MAL 11 §, YSL 7, 8, 16, 17, 52, 62 §)
10. Alueelta mahdollisesti pois johdettavia vesiä ei saa johtaa tiealueelle maantieojiin, ellei siitä erikseen sovita Lapin ELY-keskuksen L-vastuualueen kanssa erillisellä sopimuksella. (VNA 926/2005 9 §)
11. Toiminnanharjoittajan tulee laatia tarkkailuohjelma pohjaveden pinnan ja vedenlaadun seuraamiseksi kolmen kuukauden kuluessa lupapäätöksen saatua lainvoiman ja toimittaa se ennen työn aloittamista Lapin ELY-keskuksen hyväksyttäväksi (MAL 3, 11 §, YSL 6, 17 § VL 3 luku 11 §)
12. Pohjavedenpinnan korkeus tulee olla hakijan tiedossa. Pohjaveden pinnan korkeus tulee määrittää luotettavasti ottamisalueelle asennettavista havaintoputkista ennen ottamistoiminnan aloittamista. Havaintoputkia asennetaan

vähintään pohjaveden virtaussuunnassa ottamisalueen ylä- ja alapuolelle sekä Elijärvenviian välille. Ennen asentamista havaintoputkien sijainnit on hyväksyttävä Meri-Lapin ympäristöpalveluilla. Havaintoputken tiedot (putkikortti) tulee toimittaa valvontaviranomaiselle sekä Lapin ELY-keskukselle. Lisäksi pohjaveden pinnan korkeus määritetään kolme kertaa vuodessa (kevällä, kesällä ja syksyllä) pohjaveden havaintoputkista. Pohjaveden pinnan mittaustiedot (N2000) kirjataan ja toimitetaan valvontaviranomaiselle eli Meri-Lapin ympäristöpalveluille vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. (MAL 3, 11 §, VNA 926/2005 6 §, YSL 17 §)

13. Pohjaveden laatu tulee tutkia asennettavasta pohjaveden havaintoputkesta ennen ottamistoiminnan aloittamista. Lisäksi pohjaveden laatu tutkitaan pohjavesilammen eri osista jatkossa vuosittain kesäkuussa. Pohjavesinäytteenä tutkitaan seuraavat parametrit: lämpötila, haju, maku, sameus, happi, pH, sähkönjohtavuus, alkaliniteetti ja öljyhiilivedyt C5-C40 (määritysraja vähintään 50 µg/l). Samalla tulee havainnoida pohjavedenpinnan taso. Pohjaveden laadun ja pintojen tarkkailutulokset tulee toimittaa valvovalle viranomaiselle vuosittain sähköisesti. Määritystulosten lisäksi tulee tarkkailuraportista ilmetä näytteenottopäivämäärä, näytteenottaja, näytteenottopaikka, määrityksen tehnyt laboratorio, käytetyt menetelmät sekä niiden mittausepävarmuudet ja akkreditointi. Lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa analyysivalikoimaa sekä ja analyysitiheyttä. (MAL 11 §, YSL 17 §)

Turvallisuus ja onnettomuuksien ennalta ehkäiseminen

14. Toiminnanharjoittajan on nimettävä asiantunteva henkilö, joka vastaa toiminnan suunnittelusta, tarkkailusta, kirjanpidosta sekä ympäristöhaittojen torjunnasta. Vastuuhenkilön yhteystiedot on ilmoitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluiden ympäristönsuojelulle. Nämä yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina. (VNA 926/2005 6 §)
15. Alueet, joissa käsitellään, tankataan ja säilytetään öljyä tai muuta maaperän tai pohjaveden kannalta vaarallista ainetta, samoin mahdollisten työkohteiden säilytysalueiden on oltava nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja. Öljyjen käsittely- ja tankkauspaikkojen tulee olla katettuja. Satunnaisetkaan päästöt eivät saa päästä maaperään ja sitä kautta pohjaveeseen. Ennen tiiviiden alustojen rakentamista, tulee niiden rakenne hyväksyttävä luvan valvojalla. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)
16. Polttoaineiden ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden pääsy maaperään sekä pohja- ja pintavesiin on estettävä tehokkaasti. Öljytuotteita tai muita ympäristölle haitallisia aineita ei saa varastoida alueella. Öljytuotteita ei saa tuoda alueelle ilman valvojan hyväksymiä suojarakenteita. Mahdollisista suojarakenteista tulee esittää suunnitelma ympäristöpalveluille ennen niiden hyväksymistä. Mikäli alueelle tuodaan tilapäisesti koneiden tankkausta varten polttoainetta, tulee polttoainesäiliöt varustaa ylitäytönestimillä, laponestolla ja tankkauslaitteistot lukittavilla sulkuventtiileillä. Öljyä ja öljyistä vettä ei saa laskea maaperään, vaan öljyinen aines on toimitettava hyväksytyyn öljyisen jätteen vastaanottopaikkaan. Toiminta-alueella on oltava riittävästi kemikaalivuotojen torjuntakalustoa (imeytysainetta sekä vä-

lineitä maahan valuneen aineen poistamiseksi välittömästi tiiviille reunalliselle alustalle). (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)

17. Työkoneita ei saa huoltaa tai pestä toiminta-alueella. Alueella ei saa varastoida tai säilyttää ottamistoimintaan liittymättömiä koneita tai laitteita. Toiminta-aikojen ulkopuolella koneita ja laitteita ei saa varastoida alueella. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)
18. Jos tapahtuu öljy-, kemikaalivuoto tai muu ympäristön pilaantumisen vaara aiheuttava tapahtuma (kuten pölyä, melua tai muuta päästöä ympäristöön lisäävä häiriö), on välittömästi ryhdyttävä torjuntatoimiin, joilla vaara pilaantumisen leviämisestä saadaan poistettua. Häiriöstä johtuvaa päästöä aiheuttava toiminta on keskeytettävä heti ja häiriö on korjattava ennen toiminnan jatkamista. Jos toiminnanharjoittaja ei itse kykene varmasti torjumaan maaperän ja pohjaveden pilaantumista tai muuta vaaratilannetta, sen on heti hälytettävä pelastuslaitos apuun. Öljyvahingosta, jossa torjuntatoimet ovat tarpeen, on viipymättä ilmoitettava pelastuslaitokselle.

Häiriötapahtumasta on ilmoitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluille mahdollisimman pian. Maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta tapahtumasta on ilmoitettava mahdollisimman pian myös Lapin ELY-keskukselle. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)

Jätteet

19. Jätehuolto on järjestettävä niin, ettei toiminnasta aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista tai haittaa ympäristölle. Alueella ei saa polttaa tai haudata jätteitä. Jätteet tulee toimittaa asianmukaiset luvat omaavaan vastaanotto- paikkaan. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)
20. Alueelle ei saa tuoda ottamisalueen ulkopuolelta ylijäämämaita tai muita jätteiksi luokiteltavia materiaaleja. (MAL 3, 11 §, YSL 17 §)

Melu ja pöly

21. Toimintaa voi olla alueella arkisin (ma-pe) klo 6-22 ja lauantaisin klo 8-18. Toimintaa ei saa harjoittaa arkipyhinä eikä joului- ja juhannusaattona. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §)
22. Melutaso ei saa toiminnan johdosta ylittää minkään kuuden tunnin jakson aikana klo 7-22 seuraavia ekvivalenttimelutason L_{Aeq} -arvoja: 55 dBA asuin- kiinteistön piha-alueella ja 45 dBA loma-asumiseen käytettävillä alueella tai virkistys- tai luonnonsuojelualueella eikä klo 22-7 seuraavia ekvivalenttime- lutason L_{Aeq} -arvoja: 50 dBA asuin- kiinteistön piha-alueella ja 40 dBA loma- asumiseen käytettävillä alueella tai virkistys- tai luonnonsuojelualueella. Tarvittaessa melutaso on valvontaviranomaisen määräyksestä varmistetta- va mittauksin. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §, VNA 993/1992 2 §)
23. Toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta pölyhaittaa tai muita haitallisia päästöjä ilmaan. Pölyn sitomiseen on kiinnitettävä huomiota. Tarvittaessa

pölyämistä estetään kastelemalla vedellä. Tarvittaessa hiukkaspitoisuus on varmistettava mittauksin. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §, VNA 79/2017)

Liikenne

24. Toiminta-alueelta on järjestettävä turvallinen liittyminen maantielle 9262 selkeyttämällä liikennejärjestelyjä. Uusille ja muutettaville maa-ainesten ottamisalueelle johtaville yksityistieliittymille on haettava liittymälupa Pirkanmaan ELY-keskuksen lupapalveluista. (MAL 11 §, NaapL 17 §, LjMTL 46 §)

Vuosittainen ilmoitus

25. Maa-ainesluvan haltijan on tehtävä vuosittain tammikuun loppuun mennessä maa-aineslain 23 a §:ssä mainittu ilmoitus edellisenä vuonna otettujen ainesten määrästä ja laadusta. Ilmoitus tehdään NOTTO-tietokantaan. (VNA 926/2005 9 §)

26. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa toiminnasta alueella. Edellistä vuotta koskeva vuosiyhteenveto toimitetaan valvontaviranomaiselle vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Vuosiyhteenvedosta tulee käydä ilmi vähintään seuraavat tiedot

- alueelta otetun maa-aineksen määrä ja toteutunut ottosyvyys
- tiedot alueelta pois toimitetun maa-aineksen määrästä
- toiminnassa syntyneiden jätteiden määrät ja toimituspaikat
- vahingot, häiriö- ja poikkeustilanteet sekä korjaavat toimenpiteet
- pohjaveden pinnan mittaustiedot (N2000)
- pohjaveden laadun tarkkailutulokset

Valvontaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa raportointivelvoitetta. (MAL 11 §, VNA 926/2005 6 §)

Maisemointi ja jälkihoito

27. Jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet on toteutettava vaiheittain koko toiminta-alueella luvan voimassaoloaikana ja välittömästi ottotoiminnan päätyttyä. Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta.

Ottamisalueen reunojen luiskaukset on mukautettava ympäristöön sopiviksi leikkauskuvissa esitetyjä periaatteita ja kaltevuutta käyttäen, pääsääntöisesti 1:3 tai loivemmiksi. Maantien puoleisella sivulla, tulee maa-ainesten ottamisalue luiskata kaltevuuteen 1:4 tai loivempi. Jo ottamistoiminnan suunnitteluvaiheessa on huolehdittava, että naapuritilojen rajaan jää riittävä suojaetäisyys ja luiskat on mahdollista toteuttaa 1:3 kaltevuudella. (MAL 11, VNA 926/2005 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §)

28. Hakemuksen mukaan alueelle muodostuu lampi. Alueelle syntyvistä pohjavesilammista on tehtävä vähintään 3 metriä syviä hyvän vedenlaadun varmistamiseksi. Vedenpinnan alapuolelle jäävät luiskat tulee muotoilla sa-

maan kaltevuuteen vähintään 3 metrin vesisyvyyteen saakka. Toiminnan päätyttyä tulee ottamisalueen reuna-alueilla olla mahdollista turvallinen jalankulku. Ottamisalueen turvarakenteet tulee olla sellaiset, etteivät ne vaadi valvontaa tai kunnossapitoa. Alueelle soveltumaton käyttö tulee estää.

Ottamisalueen reuna-alueet, jotka jäävät vesirajan yläpuolelle, pois lukien uimaranta, tulee metsittää. Alueelle tulee muodostaa mahdollisimman nopeasti uusi kasvualusta kuorittuja pintamaita käyttäen. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Lupaviranomaisen erillisen hyväksymisen perusteella on mahdollista hyödyntää muutakin pilaantumaton eloperäistä/humusmateriaalia, kuten maaton turve, pinta-verhoukseen. Ottamisalueelle tulee istuttaa sekapuustoa. Mäntyä voidaan istuttaa noin 2 500 kappaletta hehtaarille ja lisäksi esimerkiksi rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää ja pihlajaa yhteensä noin 500 kappaletta hehtaarille

Alue on siistittävä toiminnan lopettamisen yhteydessä. Alueelle ei saa jättää varastokasoja lupa-ajan päättyessä. Alueella olevat tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee pehmentää toiminnan loputtua. (MAL 11 §, VNA 926/2005 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §)

29. Ennen lopputarkastusta on luvanhaltijan laadittava mittaustulosten perusteella ja lupaviranomaisen vaatimalla tarkkuudella alueelta kartta ja leikkauspiirustukset toteutuneista ottamistasoista sekä luiskien kaltevuuksista. Aineisto luovutetaan valvontaviranomaiselle viimeistään kaksi viikkoa ennen lopputarkastusta. (MAL 3, 11 §)

30. Viimeistelytöiden jälkeen, ennen lupa-ajan päättymistä, on luvanhaltijan pyydettävä lopputarkastusta. (VNA 926/2005 6 §)

Vakuus

Ennen maa-ainesten ottamistyön aloittamista luvanhaltijan on annettava Tornion kaupungille lupamääräyksien noudattamiseksi maa-ainelain 12 §:n mukainen vakuus 121 230 euroa. Vakuuden suuruus sora- ja hiekka-alueilla perustuu ottamisalueen pinta-alaan 4 000 euroa/hehtaari ja lisäksi otettavaksi esitettyyn kokonaismäärään 0,05 euroa/m³. Vakuuden tulee olla voimassa siihen saakka, kunnes kaikki vaaditut jälkihoitotyöt on lopputarkastuksessa hyväksytty. Vakuus tulee olla yksilöity tätä päätöstä koskevaksi. Lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa vakuussummaa. Maisemoitavaa aluetta koskeva osuus vakuudesta voidaan vapauttaa, kun alue on maisemoitu ja sen alueen jälkihoitotyöt on hyväksytty. (Maa-ainestaksa, voimassa 1.10.2020 lähtien)

TOIMINTAA KOSKEVIA MUITA SÄÄDÖKSIÄ

Mikäli alueella aiotaan murskata kiviaineksia, tulee murskaukselle hakea ympäristölupa hyvissä ajoin. Lähtökohtaisesti murskaustoiminta sijoitetaan pohjavesialueen ulkopuolelle. (YSL 28 §, MAL 3, 11 §)

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUVAN MUUTTAMINEN

Lupa on voimassa **31.1.2033** asti. Mikäli toiminta olennaisesti muuttuu tai laajenee, on toiminnalle haettava uusi lupa.

Tämä päätös kumoaa aikaisemmin Meri-Lapin ympäristölautakunnan alueelle myöntämät maa-ainesluvut, jotka on esitetty tämän päätöksen kertoelmasosassa sivuilla 1-2 kohdassa Toimintaa koskevat luvat ja alueen kaavoitus.

RATKAISUN PERUSTELUT

Yleiset perustelut

Maa-aineslain 6 §:n mukaan maa-aineslupa on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Maa-aineksia ei saa ottaa siten, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräykset 1-2, 6, 11-13, 25 ja 26

Lupamääräykset on annettu lupapäätöksen valvonnan toteuttamiseksi. Lupamääräykset ovat tarpeen myös luvanhaltijan omavalvonnan ja selvilläolovelvollisuuden toteuttamiseksi.

Lupamääräykset 4,7, 21-24

Lupamääräykset on annettu toiminnasta lähikiinteistöille ja mahdollisesti häiriintyville kohteille aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 8

Lupamääräys on annettu muinaismuistolain mukaisten arvojen turvaamiseksi.

Lupamääräykset 3 ja 14

Maa-ainesten ottamisen vastuuhenkilöstä ja alueen merkitsemisestä on määräykset turvallisuussyistä.

Lupamääräykset 2, 9-13 ja 15-18

Lupamääräykset on katsottu tarpeellisiksi maaperän sekä pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi. Pilaantuneen maaperän puhdistamistapauksissa ELY-keskus on toimivaltainen viranomaisena.

Lupamääräykset 19 ja 20

Lupamääräykset on annettu jätteistä mahdollisesti aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräykset 5 ja 27-30

Lupamääräykset on katsottu tarpeellisiksi alueen jälkihoidon ja maisemoinnin onnistumiseksi.

Vastaus lausuntoihin

Lapin ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 3, 5, 7, 9-16, 18, 20 ja 27-30. Lapin ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri vastuualue lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 10, 4 ja 24. Tornionlaakson museon lausunto on huomioitu lupamääräyksessä 8.

Hakemuksesta annettu muistutus on huomioitu lupamääräyksessä 21. Alueella on ollut ottamistoimintaa jo vuosia eikä hakemuksen mukaisen uuden toiminnan voi katsoa aiheuttavan merkittävää lisääntyvää haittaa ympäristölle tai lähialueen asukkaille. Lisäksi toiminta on luonteeltaan kausittaista ja toiminta-aikoja määrittää maa-aineksen kysyntä. Tästä syystä alueen toiminta-aikoja ei ole katsottu tarpeelliseksi rajoittaa arkipäivien osalta.

Sovellatut säännökset

Maa-aineslaki (555/1981) 1 - 6, 10 - 13, 16b, 19 - 21 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6, 7, 16, 17 §

Valtioneuvoston asetus melutason ohjearvoista (993/1992)

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (79/2017)

Maa-aineslain edellyttämistä tarkastus- ja valvontatehtävistä suoritettavat maksut, (hyväksytty Meri-Lapin ympäristölautakunnassa 25.8.2020, voimaantulo 1.10.2020)

KÄSITTELYMAKSU JA VALVONTAMAKSU SEKÄ NIIDEN MÄÄRÄYTYMINEN (MAL 23 §)

Lupapäätöksen maksu määräytyy Meri-Lapin ympäristöpalveluiden maa-ainestaksan mukaan. Taksan 2 §:n mukaan suunnitelman tarkastuksen perusmaksu on 300 euroa ja lisäksi lupahakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-ainesten kokonaismäärän mukaan 0,015 euroa/m³. Lupapäätöksen tarkastamisesta on luvan haltijan suoritettava **8769 euroa**.

Taksan 6 §:n mukaan ottamisalueen rajakiinteistöjen kuulemisesta peritään 45 euroa jokaista kuultavaa kiinteistöä kohti, kuitenkin enintään 300 euroa/hakemus. Hakemuksen johdosta on lähetetty 31 kirjettä ottamisalueen rajakiinteistöjen omistajille. Hakemuksen kuulemisesta on luvan haltijan suoritettava **300 euroa**.

Yhteensä lupapäätökseen liittyvät maksut ovat **9069 euroa**. Lasku lähetetään erikseen Tornion kaupungin rahatoimistosta.

Ottamisen valvonnasta on luvan saajan suoritettava vuosittain Meri-Lapin ympäristöpalveluille luvan voimassaoloaikana taksan 4 §:n mukaisena valvontamaksuna 2923 euroa (otettava kokonaismäärä x 0,005 euroa/m³, kuitenkin vähintään perusmaksu 250 euroa). Valvontamaksu on maksettava, kunnes lupamääräykset ovat tulleet täytetyksi ja loppukatselmus on pidetty, vaikka luvan voimassaoloaika olisikin kulunut umpeen tai lupa olisi peruttu (taksa 5 §). Mikäli aluetta ei ole jälkihoidettu luvan voimassaoloajan päättymiseen mennessä, peritään valvontamaksu luvan voimassaoloajan päättymisen jälkeen kaksinkertaisena. Vuosittaiset taksojen tarkistukset saattavat aiheuttaa muutoksia edellä mainittuihin valvontamaksuihin.

PÄÄTÖKSEN ANTAMINEN JA TIEDOTTAMINEN

Päätös annetaan 7.3.2023. Tieto päätöksestä annetaan kuulutuksella, joka julkaistaan Tornion kaupungin verkkosivuilla 7.3.2023. Kuulutus ja päätös liitteineen ovat nähtävillä valitusaikana 7.3.-13.4.2023 Tornion kaupungin verkkosivuilla osoitteessa www.tornio.fi>kuulutukset sekä pyydettyä Meri-Lapin ympäristöpalveluiden toimistossa (Seminaarinkatu 18, Tornio).

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta maa-aineslain 20 §:n mukaisesti Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta viimeistään 13.4.2023. Valitusosoitus on liitteenä.